

***KAPITOLA II
O MODLITBĚ, KTERÁ OPLAKÁVÁ
UBOHOST, PROSÍ O
MILOSRDENSTVÍ A KLANÍ SE***

Když jsme již řekli, jak se dosahuje opravdové moudrosti četbou a meditací, je třeba nyní říct, jak ji dosáhnout modlitbou. Je třeba vědět, že v modlitbě jsou tři stupně, neboli části.

Když jsme již řekli, jak se dosahuje opravdové moudrosti četbou a meditací, je třeba nyní říct, jak ji dosáhnout modlitbou. Je třeba vědět, že v modlitbě jsou tři stupně, neboli části.

- První je oplakávání ubohosti,
- druhá je prosba o milosrdenství,
- třetí je klanění se.

Nemůžeme se Bohu klanět, jestliže od něho
nejprve neobdržíme milost.

Nemůžeme se Bohu klanět, jestliže od něho nejprve neobdržíme milost.

Nemůžeme si však naklonit milosrdenství Boží, aby nám udělilo milost jinak, než když opláčíme a jemu předložíme svou bídu a ubohost.

Nemůžeme se Bohu klanět, jestliže od něho nejprve neobdržíme milost.

Nemůžeme si však naklonit milosrdenství Boží, aby nám udělilo milost jinak, než když opláčíme a jemu předložíme svou bídu a ubohost.

Každá dokonalá modlitba má mít tyto tři části; nestačí jedna bez druhých a ani nepřivede k dokonalému cíli, proto je vždy třeba všechny tři spojovat.

I. Trojí oplakávání ubohosti

Oplakávání ubohosti – ať už jde o jakoukoli ubohost:

Oplakávání ubohosti – ať už jde o jakoukoli ubohost:

- o upadnutí do viny,
- o ztrátu milosti,
- o oddálení slávy,

Oplakávání ubohosti – ať už jde o jakoukoli ubohost:

- o upadnutí do viny,
- o ztrátu milosti,
- o oddálení slávy,

musí obsahovat trojí, tj.:

Oplakávání ubohosti – ať už jde o jakoukoli ubohost:

- o upadnutí do viny,
- o ztrátu milosti,
- o oddálení slávy,

musí obsahovat trojí, tj.:

- bolest,
 - zahanbení
 - a bázeň
-
-

Oplakávání ubohosti – ať už jde o jakoukoli ubohost:

- o upadnutí do viny,
- o ztrátu milosti,
- o oddálení slávy,

musí obsahovat trojí, tj.:

- bolest,
 - zahanbení
 - a bázeň
 - bolest kvůli škodě nebo příkrosti;
 - zahanbení kvůli urážce nebo potupení;
 - bázeň kvůli nebezpečí nebo obvinění.
-
-

*Ze vzpomínky na minulost se rodí bolest, když se mu
vybaví,*

Ze vzpomínky na minulost se rodí bolest, když se mu vybaví,

- co zanedbal ohledně přikázání spravedlnosti;

Ze vzpomínky na minulost se rodí bolest, když se mu vybaví,

- *co zanedbal ohledně příkázání spravedlnosti;*
- *čeho se dopustil ohledně přestoupení zakázaného;*

Ze vzpomínky na minulost se rodí bolest, když se mu vybaví,

- *co zanedbal ohledně příkázání spravedlnosti;*
 - *čeho se dopustil ohledně přestoupení zakázaného;*
 - *co ztratil ohledně štědrých darů života.*
-
-

Z pochopení přítomné situace vzniká v duši
zahanbení

Z pochopení přítomné situace vzniká v duši zahanbení

- když uváží, kde je – že ta, která byla téměř na vrcholu, je hluboko dole;

Z pochopení přítomné situace vzniká v duši zahanbení

- když uváží, kde je – že ta, která byla téměř na vrcholu, je hluboko dole;
- jaká je – že ta, která byla krásným obrazem, se topí v bahně;

Z pochopení přítomné situace vzniká v duši zahanbení

- když uváží, kde je – že ta, která byla téměř na vrcholu, je hluboko dole;
 - jaká je – že ta, která byla krásným obrazem, se topí v bahně;
 - čím je – že ta, která byla svobodnou, je otrokyní.
-
-

Z předvídání věcí budoucích vzniká v člověku bázeň,
zvláště když pomyslí,

Z předvídání věcí budoucích vzniká v člověku bázeň,
zvláště když pomyslí,

- kam směřuje – že jeho krok dospěje do pekla;

Z předvídání věcí budoucích vzniká v člověku bázeň,
zvláště když pomyslí,

- kam směřuje – že jeho krok dospěje do pekla;
- co ho čeká – že je to nevyhnutelný ale
spravedlivý soud;

Z předvídání věcí budoucích vzniká v člověku bázeň,
zvláště když pomyslí,

- kam směřuje – že jeho krok dospěje do pekla;
 - co ho čeká – že je to nevyhnutelný ale
spravedlivý soud;
 - čeho dosáhne – že je odplata věčné smrti.
-
-

II. Trojí prosba o milosrdenství

Prosba o milosrdenství, ať už se prosí o jakoukoli milost, musí být konána

Prosba o milosrdenství, ať už se prosí o jakoukoli milost, musí být konána

- s hojností touhy, kterou máme od Ducha svatého, který se za nás přimlouvá vzdechy, které nelze vyjádřit;

Prosba o milosrdenství, ať už se prosí o jakoukoli milost, musí být konána

- s hojností touhy, kterou máme od Ducha svatého, který se za nás přimlouvá vzdechy, které nelze vyjádřit;
- s důvěrou naděje, kterou máme od Krista, který zemřel za nás za všechny;

Prosba o milosrdenství, ať už se prosí o jakoukoli milost, musí být konána

- s hojností touhy, kterou máme od Ducha svatého, který se za nás přimlouvá vzdechy, které nelze vyjádřit;
 - s důvěrou naděje, kterou máme od Krista, který zemřel za nás za všechny;
 - s horlivostí ve vyprošování si pomoci, kterou očekáváme od svatých a od všech dobrých.
-
-

To první (hojnost touhy) máme od Ducha svatého,
protože

To první (hojnost touhy) máme od Ducha svatého,
protože

- skrze něho jsme byli Otcem v Synovi navěky předurčeni,

To první (hojnost touhy) máme od Ducha svatého,
protože

- skrze něho jsme byli Otcem v Synovi navěky předurčeni,
- skrze něho jsme byli ve křtu duchovně znovuzrozeni

To první (hojnost touhy) máme od Ducha svatého,
protože

- skrze něho jsme byli Otcem v Synovi navěky předurčeni,
- skrze něho jsme byli ve křtu duchovně znovuzrozeni
- a skrze něho jsme byli svorně shromážděni v Církvi.

To druhé (důvěru naděje) máme od Krista,

To druhé (důvěru naděje) máme od Krista,

- který se na zemi za nás obětoval na kříži,

To druhé (důvěru naděje) máme od Krista,

- který se na zemi za nás obětoval na kříži,
- který se ve slávě objevil před tváří Boha Otce v nebi,

To druhé (důvěru naděje) máme od Krista,

- který se na zemi za nás obětoval na kříži,
- který se ve slávě objevil před tváří Boha Otce v nebi,
- který se v Nejsvětější svátosti nabízí skrze matku Církev.

To třetí (horlivost ve vyprošování) máme od
společenství svatých,

To třetí (horlivost ve vyprošování) máme od společenství svatých,

- to jest z ochrany andělů strážných,

To třetí (horlivost ve vyprošování) máme od společenství svatých,

- to jest z ochrany andělů strážných,
- z přímluv oslavených svatých

To třetí (horlivost ve vyprošování) máme od společenství svatých,

- to jest z ochrany andělů strážných,
- z přímluv oslavených svatých
- i ze zásluh spravedlivých, kteří dosud bojují.

A když se toto trojí, které jsme vyjmenovali setká
dohromady,

- hojnost touhy
- důvěra naděje
- horlivost ve vyprošování

A když se toto trojí, které jsme vyjmenovali setká dohromady,

- hojnost touhy
- důvěra naděje
- horlivost ve vyprošování

pak to účinně vyprošuje Boží milosrdenství.

III. Trojí způsob adorace

Kult klanění, ať už se klaníme Bohu za jakoukoli milost, musí obsahovat trojí.

- Za prvé, abychom si vyprosili milost, musí se naše srdce sklonit v úctě před Bohem a klanět se mu.

Kult klanění, ať už se klaníme Bohu za jakoukoli milost, musí obsahovat trojí.

- Za prvé, abychom si vyprosili milost, musí se naše srdce sklonit v úctě před Bohem a klanět se mu.
- Za druhé se musí rozšířit o vděčnou náklonnost a díkyvzdání.

Kult klanění, ať už se klaníme Bohu za jakoukoli milost, musí obsahovat trojí.

- Za prvé, abychom si vyprosili milost, musí se naše srdce sklonit v úctě před Bohem a klanět se mu.
 - Za druhé se musí rozšířit o vděčnou náklonnost a díkůvzdání.
 - Za třetí se musí povznést k zalíbení a k vzájemné rozmluvě mezi Snoubencem a snoubenkou, jak to učí Duch svatý ve Velepísni.
-
-

Koná-li se tato rozmluva správně, pak se objeví zvláštní radost a veselí, takže duši nadchne a způsobí, že duše říká: „*Je dobře, že jsme tady* (Mt 17,4)“. Až zde má naše modlitba končit, a nesmí ustát dřív dokud nevstoupí *na místo podivuhodného příbytku, až do domu Božího, kde se rozléhá veselá píseň a chvalozpěv hodovníků* (Ž1 41[42],5).

Aby ses s úctou klaněl
Bohu,

Aby ses s úctou klaněl
Bohu,

obdivuj božskou nesmírnost
a pohlížej na svou
nepatrnost.

Aby ses s úctou klaněl
Bohu,

obdivuj božskou nesmírnost
a pohlížej na svou
nepatrnost.

Aby ses rozšířil a byl
vděčný,

Aby ses s úctou klaněl
Bohu,

obdivuj božskou nesmírnost
a pohlížej na svou
nepatrnost.

Aby ses rozšířil a byl
vděčný,

uvažuj o božské dobrotě a
pozoruj svoji nehodnost.

Aby ses s úctou klaněl
Bohu,

obdivuj božskou nesmírnost
a pohlížej na svou
nepatrnost.

Aby ses rozšířil a byl
vděčný,

uvažuj o božské dobrotě a
pozoruj svoji nehodnost.

Aby ses povznesl k
zalíbení,

Aby ses s úctou klaněl
Bohu,

obdivuj božskou nesmírnost
a pohlížej na svou
nepatrnost.

Aby ses rozšířil a byl
vděčný,

uvažuj o božské dobrotě a
pozoruj svoji nehodnost.

Aby ses povznesl k
zalíbení,

vzpomínej na Boží lásku a
uvaž svoji vlažnost, aby tě
tato úvaha přivedla k nadšení
ducha.

Je třeba vědět, že Bohu musíme prokazovat trojí
úctu:

Je třeba vědět, že Bohu musíme prokazovat trojí úctu:

za prvé jako Otci, který nás

- stvořil,
- obnovil
- a vychoval.

Je třeba vědět, že Bohu musíme prokazovat trojí úctu:

za prvé jako Otci, který nás

- stvořil,
- obnovil
- a vychoval.

Za druhé jako Pánu, který nás

- vyrval z tlamy nepřítelů,
- zachránil z pekelného vězení
- a uvedl do Pánovy vinice.

Za třetí jako Soudci, před nímž stojíme

Za třetí jako Soudci, před nímž stojíme

obžalováni,

usvědčeni

a uznáni vinnými.

Za třetí jako Soudci, před nímž stojíme

obžalováni,

obžalovává křik svědomí,

usvědčeni

usvědčuje očividnost života

a uznání vinnými.

a pohled Boží moudrosti nás
nutí to uznat.

Za třetí jako Soudci, před nímž stojíme

obžalováni,

obžalovává křik svědomí,

usvědčeni

usvědčuje očividnost života

a uznání vinnými.

a pohled Boží moudrosti nás
nutí to uznat.

Podle práva tedy nad námi musí vynést rozsudek.

Ona první úcta má být velká, druhá větší, třetí největší.

Ona první úcta má být velká, druhá větší, třetí největší.

První je jako úklona, druhá je jako pokleknutí a třetí je jako prostrace.

Ona první úcta má být velká, druhá větší, třetí největší.

První je jako úklona, druhá je jako pokleknutí a třetí je jako prostrace.

První úctou se poddáváme, druhou se vrháme na zem a třetí se zříkáme sebe.

Ona první úcta má být velká, druhá větší, třetí největší.

První je jako úklona, druhá je jako pokleknutí a třetí je jako prostrace.

První úctou se poddáváme, druhou se vrháme na zem a třetí se zříkáme sebe.

První se považujeme za malé, druhou za nejmenší a třetí se považujeme za nic.

Podobně jsme povinni Bohu projevovat trojí
vděčnou náklonnost, tj. velkou, větší a největší.

Podobně jsme povinni Bohu projevovat trojí vděčnou náklonnost, tj. velkou, větší a největší.

- Velkou projevujeme, když uvažujeme o své nehodnosti,

Podobně jsme povinni Bohu projevovat trojí vděčnou náklonnost, tj. velkou, větší a největší.

- Velkou projevujeme, když uvažujeme o své nehodnosti,
- větší, když uvažujeme o velikosti Jeho milosti,

Podobně jsme povinni Bohu projevovat trojí vděčnou náklonnost, tj. velkou, větší a největší.

- Velkou projevujeme, když uvažujeme o své nehodnosti,
- větší, když uvažujeme o velikosti Jeho milosti,
- největší, když uvažujeme o Jeho nesmírném milosrdenství.

Nebo velkou za spáchané viny, větší za jejich
odpuštění, největší za příslibení.

Nebo velkou za spáchané viny, větší za jejich odpuštění, největší za přislíbení.

Nebo velkou za dokonalou přirozenost, větší za oděv milosti, největší za dary hojnosti.

Nebo velkou za spáchané viny, větší za jejich odpuštění, největší za přislíbení.

Nebo velkou za dokonalou přirozenost, větší za oděv milosti, největší za dary hojnosti.

V první se srdce rozšiřuje neboli rozpíná,
ve druhé se otevírá,
ve třetí se vylévá podle slov z Pláče: *Vylévej své srdce jako vodu* (Pláč 2,19).

Zalíbení musíme Bohu dávat najevo třemi způsoby:

Zalíbení musíme Bohu dávat najevo třemi způsoby:

- za prvé tak přizpůsobovat své zalíbení Bohu, aby se mu líbilo, že se mu líbí Bůh sám;

Zalíbení musíme Bohu dávat najevo třemi způsoby:

- za prvé tak přizpůsobovat své zalíbení Bohu, aby se mu líbilo, že se mu líbí Bůh sám;
- za druhé, aby se mu líbilo, že se líbí samému Bohu;

Zalíbení musíme Bohu dávat najevo třemi způsoby:

- za prvé tak přizpůsobovat své zalíbení Bohu, aby se mu líbilo, že se mu líbí Bůh sám;
 - za druhé, aby se mu líbilo, že se líbí samému Bohu;
 - za třetí, aby se mu líbilo, že na tomto zalíbení budou mít podíl i ostatní.
-
-

To první je velké, druhé větší, třetí největší.

To první je velké, druhé větší, třetí největší.

- V prvním je láska daná zdarma,
- ve druhém je láska povinná,
- ve třetím je láska z obou smíchaná.

To první je velké, druhé větší, třetí největší.

- V prvním je láska daná zdarma,
 - ve druhém je láska povinná,
 - ve třetím je láska z obou smíchaná.
-
- V prvním je svět ukřižován člověku,
 - v druhém je člověk ukřižován světu,
 - ve třetím je člověk ukřižován pro svět, takže touží zemřít za všechny, aby se i oni líbili Bohu.

Právě to je stav a stupeň dokonalé lásky, před jehož dosažením se nikdo nemůže považovat za dokonalého. Této dokonalosti se dosahuje tehdy, když je srdce vždy nejen dobrovolně pohotové, ale také touží zemřít za spásu bližních – jak to řekl sv. Pavel: *A já s největší ochotou vynaložím všechno, ano i sám sebe vyčerpám pro vaše duše (2 Kor 12,15)*. Této dokonalé lásky k bližnímu se dosahuje jedině po předcházejícím dosažení dokonalé lásky k Bohu, kvůli Němuž milujeme bližního, který není lásky hodný, než jen kvůli Bohu.

IV. Šest stupňů lásky k Bohu

Abychom chápali, jak se roste v lásce k Bohu, musíme vědět, že je šest stupňů, kterými je třeba pozvolna a popořádku projít, aby se dosáhlo dokonalosti.

Prvním stupněm je lahodnost, aby se člověk učil *okoušet, jak lahodný je Pán* (Žl 33[34],9). To se děje tak, že s Ním odpočíváme a přebýváme ve svatých meditacích, jak je to vyjádřeno v žalmu: *kdo zbyli, budou tě slavit* (Žl 75[76],11); to se děje právě tehdy, když meditování o Boží lásce plodí v srdci lahodnost.

Druhým stupněm je touha; když si již duše zvykla na onu lahodnost, tu se v ní rodí takový hlad, že ji nemůže nic jiného uspokojit, než když dokonale vlastní toho, kterého miluje. A poněvadž jej nemůže v současnosti dosáhnout, neboť je daleko, proto ustavičně vychází a vystupuje mimo sebe extatickou láskou a volá a říká to, co svatý Job: *Chce duše moje raději zaškrcena být a smrt kosti moje (Job 7,15), poněvadž jako laň prahne po vodách bystřin, tak prahne duše má po Tobě, Bože (Žl 41[42],2).*

Třetím stupněm je nasycení, které povstává právě z touhy. Duše horoucně prahne po Bohu a stoupá výš, kde již ke všemu co zůstává níže dostává odpor. Proto je jakoby nasycená a nemůže nalézt občerstvení v ničem jiném, než ve svém Miláčkovi. A jako člověk nasycený, kdyby se najedl pokrmu, zakusí spíše odpornost než občerstvení, tak na tomto stupni činí láska duši vzhledem ke všemu, co je pozemské.

Čtvrtým stupněm je opojení, které se rodí z nasycení. Opojení spočívá v tom, že někdo miluje Boha tak velkou láskou, že nejen že jej útěchy obtěžují, ale také má raději útrapy než útěchy a vyhledává je místo útěchy, a silou lásky toho, jehož miluje, se raduje z trestů, z opovržení a z ran jako Apoštol (srov. 2 Kor 12,5.10). Tak jako opilý se bez studu obnažuje a snáší údery bez bolesti – tak se tomu dá rozumět na tomto stupni.

Pátým stupněm je bezpečí, které se rodí z opojení. Duše cítí, že tak moc miluje Boha, že by pro něho ochotně snesla všechnu škodu a všechno opovržení; odhazuje pryč strach (srov. 1 Jan 4,18) a nabývá tak velkou důvěru v božskou pomoc, že se duše domnívá, že ji nic nemůže odloučit od Boha. Právě na tomto stupni byl Apoštol, když pravil: *Kdo nás může odloučit od lásky Kristovy? A já jsem přesvědčen, ani smrt, ani život... nebude nás moci odloučit od Boží lásky, projevené v Kristu Ježíši, našem Pánu (Řím 8,35-39).*

Šestým stupněm je opravdové a úplné ticho, ve kterém vládne tak veliký pokoj a odpočinek, že duše trvá v mlčení a v odpočinku, jako by byla v Noemově arše, kde ji nic nezneklidňuje. Neboť kdo může znepokojovat takovou mysl, kterou nerozbouří žádný osten žádostivosti, ani nevyplaší žádný bodec strachu? V takové mysli je klid a definitivní stav a odpočinek a tam odpočívá opravdový Šalomoun, když se mu dostalo místa přebývání v pokoji (Žl 75[76],3).

A podle toho se tyto stupně velmi výstižně označují pomocí oněch šesti stupňů, po kterých se vystupovalo k trůnu Šalomouna (1 Král 10,18n; 2 Kron 9,17n.). Proto Píseň písni říká: *Purpurové schodiště obložil láskou* (Píseň 3,10), protože dosáhnout tohoto ticha není možné jinak, než láskou. Člověk, který ji získal může velmi lehce konat vše, co patří k dokonalosti, ať už jednat, či trpět, žít, či umírat. Je tedy třeba snažit se o to, abychom rostli v lásce, protože pokrok v ní vede k dokonalosti všech dober, kterou ať nám laskavě udělí Ten, který žije a kraluje na věky věků. Amen.

V. Shrnutí

Aby byly po ruce výše uvedené rozdíly, věz, že ten, kdo chce postupovat k oné dokonalosti, musí se v rozjímání obracet

- k ostnu svědomí, aby jím otrásal, aby ho zaostřoval a usměrňoval;
 - k paprsku rozumu, aby ho vrhal, rozšiřoval a obracel;
 - k ohni moudrosti, aby jej shrnoval, rozpaloval a vyzvedával.
-
-

Podobně v modlitbě za prvé, ať oplakává svou ubohost:

Podobně v modlitbě za prvé, ať oplakává svou ubohost:

- z bolesti kvůli škodě,
- ze zahanbení kvůli urážce,
- z bázně kvůli nebezpečí.

Podobně v modlitbě za první, ať oplakává svou ubohost:

- z bolesti kvůli škodě,
- ze zahanbení kvůli urážce,
- z bázně kvůli nebezpečí.

Za druhé, ať pokorně prosí o milosrdenství

Podobně v modlitbě za první, ať oplakává svou ubohost:

- z bolesti kvůli škodě,
- ze zahanbení kvůli urážce,
- z bázně kvůli nebezpečí.

Za druhé, ať pokorně prosí o milosrdenství

- s naléhavostí touhy kvůli Duchu svatému,
- s důvěrou naděje kvůli Krista ukřižovaného,
- s pomocí ochrany pro přímluvu svatých.

Podobně v modlitbě za první, ať oplakává svou ubohost:

- z bolesti kvůli škodě,
- ze zahanbení kvůli urážce,
- z bázně kvůli nebezpečí.

Za druhé, ať pokorně prosí o milosrdenství

- s naléhavostí touhy kvůli Duchu svatému,
- s důvěrou naděje kvůli Krista ukřižovaného,
- s pomocí ochrany pro přímluvu svatých.

Za třetí, ať se mu klaní tak,

Podobně v modlitbě za prvé, ať oplakává svou ubohost:

- z bolesti kvůli škodě,
- ze zahanbení kvůli urážce,
- z bázně kvůli nebezpečí.

Za druhé, ať pokorně prosí o milosrdenství

- s naléhavostí touhy kvůli Duchu svatému,
- s důvěrou naděje kvůli Krista ukřižovaného,
- s pomocí ochrany pro přímluvu svatých.

Za třetí, ať se mu klaní tak,

- že Bohu prokazuje úctu,
 - že mu prokazuje vděčnou náklonnost
 - a že v něm nachází zalíbení. Ať tomu nejprve předchází obdivování Boha jako větší předpoklad, pak ať se úvaha zabývá námi jako předmětem uvažování a tak ať dojde k úplnému klanění se, jako k výsledku.
-
-

Kdo tak bude postupoval stále a horlivě, vystoupá v lásce po zmíněných šesti stupních, kterými se dochází k dokonalosti ticha, kde je plnost pokoje a něco jako vrchol pokoje, který Pán zanechal apoštolům (Jan 14,27). Proto si všimni, že Apoštol v každém pozdravu přál milost a pokoj; milost jako to, co je počáteční, a pokoj jako to, co dotváří celek; a v listu Timoteovi mezi ně vkládá milosrdenství, které je základem oněch dvou (1 Tim 1,2; 2 Tim 1,2).
